Bwletin y Farchnad HCC

Gorffennaf 2021

Yn ddiweddar, mae Defra wedi rhyddhau ffigurau trwybwn lladd-dai'r DU ar gyfer mis Mehefin, ac felly mae bellach yn bosibl adolygu lefelau trwybwn ar gyfer hanner cyntaf 2021, a sut y gallai'r cyflenwad fod wedi effeithio ar brisiau gât y fferm. Bydd Bwletin y Farchnad y mis hwn yn edrych ar y ffigurau hyn yn fanylach.

CIG EIDION A CHIG LLO

Trwybwn gwartheg y DU ar ei isaf ers 2015, yn **1.3miliwn pen**

Ar gyfer hanner cyntaf (H1) 2021, cyfanswm trwybwn gwartheg mewn lladd-dai yn y DU oedd 1.3miliwn pen, yn ôl y ffigurau diweddaraf a ryddhawyd gan Defra. O'i gymharu â lefelau blwyddyn yn gynharach, mae hyn 4.3% (neu 59,700 pen) yn is, a dyma'r isaf a gofnodwyd ers hanner cyntaf 2015. Byddai'r cyflenwad tynn hwn mewn gwartheg wedi rhoi cefnogaeth i'r prisiau gât fferm cadarn a welwyd yn ystod chwe mis cyntaf 2021.

Gostyngodd trwybwn gwartheg llawn-dwf o 4.1% i 306,300 pen yn ystod hanner cyntaf y flwyddyn, a chyfrannodd hyn at y gostyngiad cyffredinol yng nghyfanswm y gwartheg a laddwyd. Ar gyfer gwartheg dethol yn unig, mae'r trwybwn yn 995,700 pen ar gyfer H1 2021 – gostyngiad o 2.9% (neu 30,100 pen) ar lefelau blwyddyn ynghynt, ond yn debyg i'r trwybwn a gofnodwyd yn ystod 2019. Cofnododd bustych a heffrod ostyngiad blwyddyn ar flwyddyn yn y niferoedd (i lawr 3.7% a 2.8%, yn y drefn honno) tra bod teirw ifanc wedi cofnodi rhywfaint o gynnydd yn nifer y trwygyrch (cynnydd o 0.6%). Roedd y cymysgedd lladd gwartheg dethol yn debyg o ran yr hyn a welwyd yn 2020 gyda 50% o'r anifeiliaid yn fustych, tra bod heffrod a theirw ifanc yn cynrychioli 41% a 9% o'r gymysgedd, yn y drefn honno. Er bod mwy o deirw ifanc yn cynyddu, roedd pwysau carcasau cyfartalog yr anifeiliaid hynny hefyd 6.1kg yn drymach ar gyfartaledd o 347.3kg y pen. O ganlyniad i ostyngiad mewn trwybwn, roedd cyfanswm y cynhyrchiant cig eidion a chig llo yn y DU ar gyfer H1 2021 yn 447,100 tunnell – i lawr 2.9% ar lefelau blwyddyn gynharach, a'r lefel cynhyrchu isaf a gofnodwyd ers H1 2018.

CIG DEFAID

Trwybwn ŵyn y DU yn ystod H1 2021 **i lawr 8.8%** *ar y flwyddyn*

Mae trwybwn ŵyn dethol yn ystod pob mis hyd yma yn 2021 wedi bod yn cofnodi islaw lefelau blwyddyn ynghynt. O ganlyniad, roedd cyfanswm nifer yr ŵyn mewn lladd-dai yn y DU yn ystod H1 2021 wedi gostwng 8.8% (neu 491,000 pen) ar y flwyddyn, i 5.1miliwn pen. Dyma'r lefel isaf o drwybwn ers H1 2012, tra bod pwysau carcasau cyfartalog yr ŵyn ychydig yn drymach ar 20.3kg (0.2kg yn drymach na lefelau blwyddyn ynghynt). Roedd y gostyngiad yn nifer yr ŵyn yn ystod H1 2021 i'w ddisgwyl oherwydd maint y cnwd ychydig yn llai, ynghyd â'r nifer cynyddol o ŵyn a ddaeth ymlaen yn ystod diwedd 2020 cyn y dyddiad cau ar gyfer Brexit. Mewn modd tebyg i wartheg; mae'r cyflenwad tynn o ŵyn wedi rhoi rhywfaint o gefnogaeth i brisiau gât y fferm.

Roedd trwybwn mamogiaid a hyrddod difa yn ystod H1 hefyd yn sylweddol is na lefelau blwyddyn yn gynharach - i lawr 24.1% i 521,600 pen. Er gwaethaf y gostyngiad yn nifer y defaid llawn-dwf a oedd yn dod ymlaen, roedd pwysau cyfartalog carcasau tua 1.7kg yn drymach na'r llynedd, ar 28.0kg y pen. O edrych ar gyfanswm trwybwn defaid ac ŵyn, mae'r niferoedd wedi gostwng 10.4% (neu 656,400 pen) ar y flwyddyn, i 5.6miliwn pen. O ganlyniad, mae cyfanswm y cynhyrchiant cig defaid hyd yma yn 2021 yn 118,600 tunnell. Mae hyn wedi gostwng 9.5% ar lefelau blwyddyn ynghynt, a dyma'r cyfaint isaf a gynhyrchwyd yn ystod cyfnod H1 ers 2010.

CIG MOCH

Trwybwn moch y DU yn ystod H1 2021 ar **lefelau hanesyddol uchel**

Cyfanswm trwybwn moch mewn lladd-dai yn y DU yn ystod H1 2021 oedd 5.8miliwn pen. Mae hyn yn 6.8% (neu 370,500 pen) yn fwy na 6 mis cyntaf 2020, ac mae'n lefel hanesyddol uchel o foch i'w prosesu yn ystod y cyfnod H1. Roedd nifer y moch heb fagu a laddwyd yn 5.7miliwn pen am y cyfnod - cynnydd o 6.8% (362,200 pen) ar lefelau blwyddyn ynghynt, a hefyd 8.1% yn uwch na H1 2019. Roedd trwybwn hychod a baeddod llawn-dwf mewn lladd-dai yn y DU hefyd wedi cynyddu ar y flwyddyn (7.0%) i 126,300 pen. Mae'r cynnydd sylweddol mewn trwybwn moch yn ystod H1 wedi arwain at gynnydd o 9.4% yng nghyfanswm y cig moch yn ystod y cyfnod i 519,500 tunnell.

ADRODDIAD NEWYDD AR WYBODAETH Y FARCHNAD

Yn ddiweddar, mae HCC wedi rhyddhau adroddiad sy'n edrych ar y cyflenwad o wartheg ym Mhrydain Fawr yn ystod y tymor byr a'r tymor hir, ynghyd ag effaith bosibl y cyflenwad ar y farchnad cig eidion. Gellir lawrlwytho'r adroddiad llawn, 'Cyflenwad Cig Eidion – Diweddariad a Rhagolwg 2021' o wefan HCC yma: **https://meatpromotion.wales/en/news-industry-info/market-analysis**

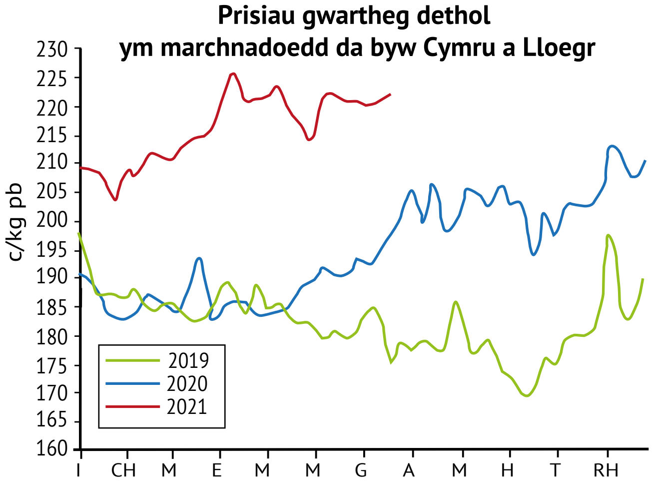

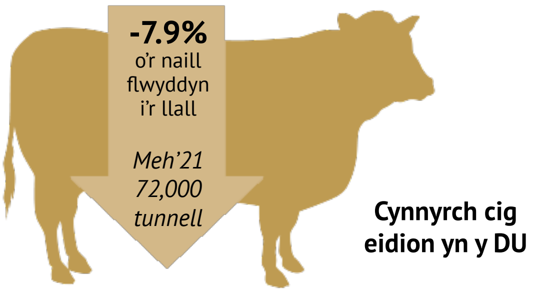

GWARTHEG

Roedd y pris cyfartalog ar gyfer yr holl wartheg dethol yng Nghymru a Lloegr yn 222.0c/kg am yr wythnos a ddaeth i ben ar 17 Gorffennaf – i fyny 1.2c ar yr wythnos. Mae'r pris presennol yn parhau i fod yn gryf o'i gymharu â chyfartaleddau hanesyddol, ac mae bron 25c yn uwch na lefelau blwyddyn gynharach, a 34c yn uwch na'r cyfartaledd 5 mlynedd (cyfartaledd 2016-20: 187.7p/kg). Ar gyfer yr wythnos a ddaeth i ben ar 17 Gorffennaf, roedd y prisiau pwysau marw cyfartalog yng Nghymru a Lloegr ar gyfer bustych yn 397.9c/kg – sef yr un peth a'r wythnos cynt ac 34c yn uwch na lefelau blwyddyn ynghynt. Y prisiau pwysau marw ar gyfer heffrod oedd 397.2c/kg (+1.0c ar yr wythnos), roedd teirw ifanc yn 393.3c/kg (+1.5c), a gwartheg difa yn 289.0c/kg (-0.4c).

Roedd cyfanswm y trwybwn gwartheg mewn lladd-dai yn y DU yn 214,000 pen ar gyfer mis Mehefin – i lawr 8.2% ar Fehefin 2020, ac 1.1% yn is na'r mis cyfatebol yn 2019. Roedd trwybwn gwartheg dethol ar gyfer y mis wedi gostwng 4.2% ar y flwyddyn, i 163,300 pen, gyda bustych a heffrod yn sbarduno'r dirywiad hwn. Roedd trwybwn teirw ifanc wedi cynyddu 0.3%, gyda ffigurau'n dangos bod eu pwysau carcas cyfartalog hefyd 6.4kg yn drymach na lefelau blwyddyn yn gynharach ar 356.7kg. Roedd trwybwn y gwartheg llawn-dwf wedi gostwng 21.0% ar y flwyddyn i 46,200 o'r pen. Roedd cynhyrchiant cig eidion ar gyfer mis Mehefin i lawr o 7.9% o'i gymharu â'r flwyddyn gynt oherwydd y cyflenwad tynn o wartheg.

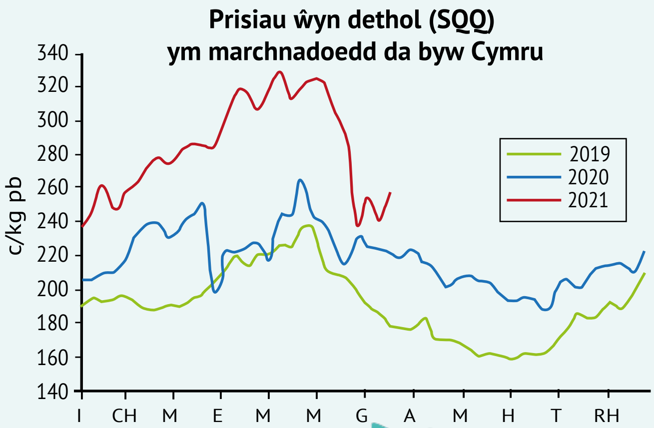

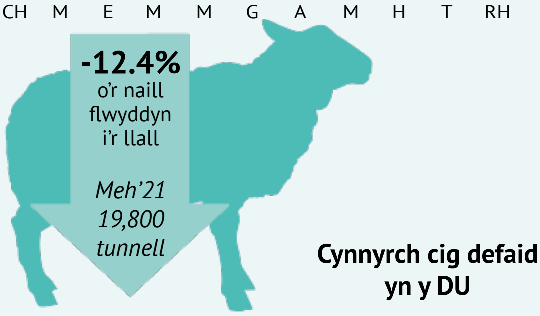

DEFAID

Yn ystod yr wythnosau diwethaf, mae'r Dyfynbris Ansawdd Safonol (SQQ) cyfartalog ar gyfer ŵyn dethol mewn marchnadoedd da byw yng Nghymru wedi bod yn gogwyddo'n nes at y lefelau a welwyd y llynedd. Ar gyfer yr wythnos a ddaeth i ben ar 17 Gorffennaf, cynyddodd y cyfartaledd 15.3c ar yr wythnos i sefyll ar 257.2c/kg. Mae hyn 35.3c yn uwch na lefelau blwyddyn gynharach, a 61.3c yn uwch na'r cyfartaledd 5 mlynedd (cyfartaledd 2016-20: 196.0p/kg). Roedd prisiau mamogiaid difa mewn marchnadoedd da byw yng Nghymru ar gyfartaledd yn £74.20/ pen – gostyngiad o £2.10 ar yr wythnos flaenorol, ond £13.00 yn uwch na lefelau blwyddyn ynghynt. Roedd prisiau ŵyn pwysau marw ym Mhrydain Fawr yn 548.5c/kg am yr wythnos a ddaeth i ben ar 17 Gorffennaf (+68.6c ar y flwyddyn).

Cyfanswm trwybwn defaid yn lladd-dai'r DU oedd 962,100 pen ar gyfer mis Mehefin – i lawr 12.5% ar y flwyddyn. O fewn hyn, roedd trwybwn ŵyn wedi gostwng 11.0% i 881,100 pen, tra bod trwybwn mamogiaid a hyrddod difa wedi gostwng 26.5% i 81,000 pen. Cyfartaledd pwysau carcasau ŵyn yn ystod mis Mehefin oedd 19.8kg (yn debyg i fis Mehefin y llynedd), tra bod pwysau carcasau difa cyfartalog yn 29.5kg – bron 2kg yn drymach na lefelau blwyddyn ynghynt. O ganlyniad i'r gostyngiad yn nifer y cig defaid a gynhyrchwyd yn ystod mis Mehefin, gostyngodd cyfanswm y cig defaid a gynhyrchwyd yn ystod mis Mehefin 12.4% ar y flwyddyn i 19,800 tunnell.

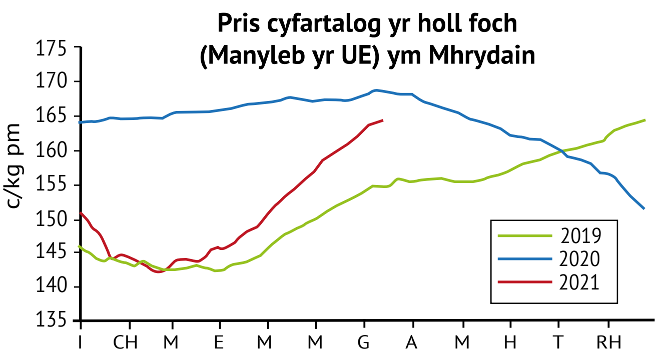

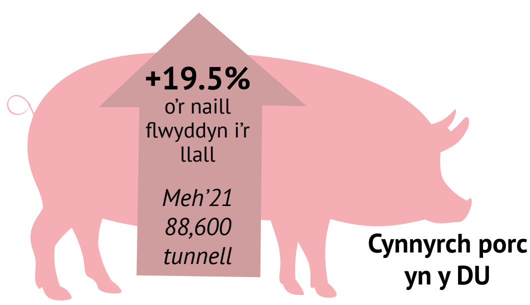

MOCH

Mae prisiau moch wedi parhau gyda'u momentwm cynyddol sydd wedi'i brofi ers sawl mis, gyda'r Pris Holl Foch Prydain (APP) ar fanyleb yr UE diweddaraf ar gyfer yr wythnos a ddaeth i ben ar 10 Gorffennaf yn cynyddu 0.8c ar yr wythnos i 164.3c/kg. Mae'r bwlch rhwng eleni a phrisiau uchel y llynedd wedi parhau i leihau, gyda'r cyfartaledd presennol ond 4.4c yn is na lefelau'r flwyddyn flaenorol. Y pris presennol yw'r cyfartaledd uchaf a gofnodwyd ers mis Medi y llynedd, ac mae yn 9.5c yn uwch na'r cyfartaledd 5 mlynedd (cyfartaledd 2016-20: 154.8p/kg). Mae adroddiadau diwydiant yn awgrymu bod y galw cadarn mewn siopau yn rhoi cymorth i brisiau cyfredol, er y gallai proffidioldeb gael ei lesteirio gan y costau porthiant cynyddol.

Roedd cyfanswm y trwygyrch moch mewn lladd-dai yn y DU yn 1.0 miliwn pen ar gyfer mis Mehefin – cynnydd o 18.4% ar y flwyddyn, a 22.0% yn uwch na mis Mehefin 2019. Cafodd y cynnydd ar y flwyddyn ei sbarduno'n bennaf gan 152,600 o foch glân ychwanegol yn dod ymlaen, tra bod pwysau cyfartalog eu carcasau 0.8kg yn drymach ar y flwyddyn ar 86.4kg. Cynyddodd trwygyrch hychod a baeddod o bron i 24.1%, tra bod eu pwysau carcas cyfartalog hefyd yn drymach na lefelau blwyddyn yn gynharach (cynnydd o 1.5kg). Arweiniodd y cyfuniad o drwygyrch uwch a phwysau carcasau cyfartalog trymach at gynnydd o bron i 20% mewn cynhyrchiant porc yn ystod mis Mehefin, sef 88,600 tunnell.